

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

345. De publicatione, receptatione, & contrario vsu legum Pontificalium,
præsertim in materia Immunitatis Ecclesiasticæ. Et quæritur, an iudices
laici trahentes ad sua tribunalia personas ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

guineorum, validè non contrahi sine eorum consensu: ad quam sententiam labefactandam sic ex Concilio Tridentino argumentor. In *sess. 24. sic* habetur. Si quis dixerit causas matrimoniales non spectare ad Iudices Ecclesiasticos, anathema sit. Ergo illicitè Principes conderent leges quoad substantiam matrimonij, vt v. g. Principes Regij sanguinis nulliter sine eorù consensu contrahere possint, nam mitterent falcem in messem alienam. Secundò in *sess. 24. cap. 9. sic* habetur: Cum maximè nefarium sit matrimonij libertatem violare, præcipit sancta Synodus omnibus cuiuscunque gradus, & conditionis existant sub anathematis pœna, quâ ipso facto incurrant, ne quouis modo directè, vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quominus liberè matrimonium contrahant. Ergo iniuste Principes per sua statuta coartant voluntatem, ne eorum Consanguinei possint contrahere sine eorum licentia, & consensu. Tertio, in *sess. 24. cap. 1. sic* habetur: Damnandi sunt proptèr de facto sancta Synodus damnat, qui falsò affirmant matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea ratione irritare posse. Ergo quomodo non erunt valida matrimonia Consanguineorum Principum sine eorum consensu inita, & quo pacto Principes possunt illa prohibere?

6. Et ideò Franciscus Zipæus, *vbi supra*, sic ait: Quoad regiam autem, principalèmq; potestatem, ea, vt omnes subditos complectitur, ita multò magis sanguinis regij sobolem; sed vt in illis ad matrimonij nullitatem non pertinet, ita nec in hac eò extenditur ex *Consil. Trident. cap. 9. sess. 24. de Reform. & c. nullus, 36. quæst. 6.* Ita Zipæus, qui postea latè confirmat hanc sententiam multis rationibus, & exemplis, & ad exempla contraria adducta à P. Rabardeo eruditè respondet, ideò omnino illum videbis.

7. Et tandem confirmantur supradicta, quia suppono Principes sanguinis Regij esse minus subiectos Regi, quàm filios parentibus, & seruos Dominis, in his quæ iuris naturalis sunt, quales secundum omnes censentur contractus Matrimoniales; sed contractus Matrimoniales seruorum, & filiorum, non ita pendere à voluntate parentum, & Dominorum, vt si contra, vel sine eorù consensu fiant, inualidi habeantur, iam supra firmis rationibus negatum est, iuxta determinationes sacrorum Canonum, & Conciliorum generalium: Ergo, &c. Cùm igitur nemo possit dispendere, nisi de quibus dominium habet, Pater autem dominium libertatis filiorum non habet, nec Dominus seruorum, & multo magis Rex libertatis Principum sanguinis Regij in his, quæ ad statum vitæ pertinent, efficitur, vt nec Principes, possint decernere condiciones dirimentes contractus Ciuiles matrimoniales dictorum Principum: alioquin cùm parentes, & Domini multo plus iuris habent in filios, & in seruos, à fortiori possent, & ipsi statuere condiciones dirimentes contractus Ciuiles matrimoniales filiorum & seruorum, quo nihil insanius. Ergo, &c.

8. Et licet matrimonium vt sacramentum supponat contractum civilem esse validum; non tamen ob id Principes directè iurisdictionem super illum habent; non enim omnia ciuilia indiscriminatim subiiciuntur Principibus; imò causæ Ciuiles Religiosorum de iure Diuino, Ecclesiastico, & Imperiali Episcopis, non Principibus subduntur; quantò minus ciuilibus contractus matrimonij, maximè postea quàm à Salvatore ad incomparabilem maiorem spiritualitatem sacramentalem euectus est; porrò Ciuile aliquando idem est, quod non sacrum; & hoc pacto contractus matrimonij, vt contra sacramentum distinguitur, Ciuilibus dici potest: aliquando Ciuile dicitur solum, quod ex legibus Ciuilibus introductum, & de pen-

dens est; & hoc pacto contractus matrimonij nõ Ciuilibus, sed naturalis iure dicendus est; quoniam non ex legibus Ciuilibus, sed ex lege naturæ soli Deo subiecta, procedit. Principes igitur potest in omnia Ciuilia suorum subditorum legalia, seu ex legibus Ciuilibus introducta, non autem in omnia Ciuilia absolutè, imò Ciuilia Religiosorum Episcopis omni iure seruantur; à fortiori Ciuilia matrimoniales, euectæ ad altissimam spiritualitatem sacramentalem, multò magis reseruantur Deo matrimonij, & sacramentorum omnium institutori, & eius Vicario in terris Pontifici Summo; ob id in contractum matrimonialem, nec quoad Ciuilitatem iam sacramentatam, nec quoad sacramentalitatem ipsam quidpiam potest Princeps, aut suo assensu firmare, aut suo dissenso inualidare. Iterum igitur ex omnibus supradictis statuenda est conclusio contra P. Rabardeum, Principes Christianos ex genere, & natura suæ potestatis, non posse leges condere, annullantes subditorum matrimonia, vel saltem hoc esse eis prohiberetur ab Ecclesia, cùm talem potestatem sibi reseruaerit.

9. Non desinam tamen hic obiter animaduertere, quod aduersus omnia supradicta, & in fauorem P. Rabardei, non obstat consuetudo Regni Franciæ, quæ fertur non permittere Principibus sanguinis matrimonia inire absque Regis assensu; non inquam talis consuetudo obstat, quia Antiquitates illius Regni, de hac difficultate consulti, talem consuetudinem non damnarunt, stante quod esset approbata ab Ecclesia, vt patet ex Salerno viro docto, & amicissimo post hæc scripta viso in *discep. de hac mater. §. 1.* licet ipse postea neget, adesse circa talem consuetudinem, Ecclesiæ approbationem; sed quia ego nolo nunc hanc difficultatem pertractare. Ideò solum assero talem consuetudinem Regni Galliæ, supposito quod esset, ab Ecclesia approbata P. Rabardeo non fauere, nam ipse contendit probare Principes à parte rei, & ex sui natura seclusa omni approbatione Pontificia, posse etiam nunc impedimenta matrimonij dirimentia constituere; quod falsum esse, ego constanter affirmo Ergo.

10. Verùm quia aduersus superius dicta in defensionem immunitatis Ecclesiæ plures se tuentur asserentes leges alias Pontificias, quoad dictam materiam non fuisse in aliquibus Regnis promulgatas, nec vsu receptas; plus etiam fauere videtur P. Rabardus *fol. 116.* ex auctoritate Gratiani, quem *infra* nos explicabimus: ideo visum est mihi pro coronide huius Disceptionis hanc materiam breuiter enucleare: nam de illa copiosam meditator tractationem.

RESOL. CCCXLV.

De publicatione, acceptatione, & contrario vsu legum Pontificiarum, præsertim in materia Immunitatis Ecclesiasticæ?

Et queritur, an indices laici trahentes ad sua Tribunalia personas Ecclesiasticas extra casus à iure permisso, possint in nostro Sacro Tribunali à Fidei Quaestoribus examinari, & puniri?

Et quid de scriptoribus id fieri posse docentibus? Ex p. 7. tract. 1. Resol. 30. aliàs 28.

§. 1. **D**ico primò, Cõstitutiones Pontificiæ, vt omnes obligent sufficit vt tantum publicentur Romæ, & non in singulis Diocesisibus, nisi Pontifex aliud significet, quia ex natura rei, talis publicatio sufficit, vt per se patet. Et quamuis Pontifices hæcenus voluerint vt Ius Imperatorum locum habeat in iudiciis

indictis castrarum, ubi nihil de iure Canonico statutum est, tamen circa modum promulgandi suas leges nihil tale statuerunt. Igitur Pontifex non tenetur serare modum publicationis Iuris Civilis in suis Decretis, quia legibus non arctatur, neque Authenticam, ut facta noua constitutiones, &c. inuenitur se acceptasse: Ergo quoties suam Constitutionem Romae promulgat, neque mandat alibi publicari, sed illa promulgatione contentus est, intendit omnes Christi fideles obligare: Ergo de facto obligabuntur, quia adest quidquid necessarium est ad legem. Quod confirmatur, quia plura Decreta Iuris Canonici, Decreti, Decretalium Sixti, Clementinarum, Extranagantium, Concilij Tridentini, non sunt in multis Prouincijs promulgata. Item Bulla Censuræ, Romæ tantum solet publicari, & tamen arctat omnes Christi fideles. Regula item Cancellaria Romæ publicantur, & secundum illas causæ ex toto obte decidentur, quod ius sum non esset, si illæ leges non obligarent. Ergo non est necessaria publicatio, in qualibet Prouincia inducenda: Accedit, quod quando Pontifices nolunt leges suas ubique obligare, nisi in singulis Prouincijs publicentur, solent id exprimere, ut patet ex Concilio Tridentino, sess. 34. cap. 1. de Reform. & ex c. Cum infirmis, de pen. & remis. & ex multis Constitutionibus Sixti V. Ergo quando non exprimitur ubique obligant, licet aliqui ab earum obseruatione excusentur, qui inuincibiliter eas ignorant: Item è contrario interdum extenduntur tempus, pro quo volunt differti obligationem legis etiam post publicationem, sic Pius IV. voluit, ut Decreta Concilij Tridentini non obligarent, nisi post tres menses à publicatione: Ergo supponunt Pontifices promulgationem Romæ factam sufficere, quia si alia particularera spectanda essent, illa temporis dilatio necessaria non esset. Et hanc sententiam tenent Doctores in sequenti Assertionem citandi, quibus adde Azorium, tomo 2. lib. 5. c. 3. g. 3. Salas, de legibus, disp. 12. sect. 2. num. 10. Suarez, lib. 4. cap. 15. num. 3. Pontium, de Matrim. lib. 5. cap. 7. num. 2. Fillucium, tom. 2. tract. 21. cap. 11. num. 397. & Pefantium, in part. 2. D. Thome, quæst. 108. art. 4. disp. 5. qui adde, quod alijs Principes seculares impedire possent, ne Bullæ Pontificiæ, in suis Regnis promulgarentur.

2. Dico secundò, Constitutiones Pontificiæ, vt obligent, non pendunt ab acceptance populi. Probatur, quia Summus Pontifex non accepit potestatem à populo, sed immediate à Deo: Ergo non requiritur acceptatio, & consensus populi ex eo capite. Quod populus Pontifici contulerit huiusmodi potestatem condendi leges dependenter à sua acceptance. Neque solidè dici potest eam collatam fuisse, à Christo sub hac conditione, quia potestas D. Petro collata nõ est hac in parte restricta. Nec ex natura rei requiritur hæc acceptatio, quia vt lex vim suam obtineat, sufficit vt participet totam essentiam, & rationem legis, sed ad essentiam legis non requiritur consensus populi: Ergo. Probo minorem; nam ea, quæ ad legis essentiam pertinent quantum est ex parte causæ efficientis proueniunt ex Legislatore. Probatur secundò, quia vis obligatiua legis effectiue prouenit ab eo, qui legem condidit; sed subditi non condant legem; Ergo. Deinde ad Roman. 13. dicitur: Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit; Ergo non est eius legem acceptare, vel respicere, quia non consistit cum tali subiectione, vt populus possit non acceptare legem. Confirmatur, lege legitime promulgata, potest Legislator etiam grauius pœnis, v. g. populum Censuris adigere ad obseruationem legis: Ergo consensus eius quod legem acceptet, non est necessarius vt lex vim suam obtineat, Probo consequentiam.

Tom. I. X.

nam si ex rei natura id requireretur, iniuste puniretur illi, qui legem non admitterent. Et tandem Christus Matt. 16. promisit Petro eiusque successoribus Claves Regni Cælorum, ita addens: Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in Cælis: neque hanc, aut similem restrictionem apposuit, si populus leges tuas acceptare voluerit; sed & Luc. 10. generaliter dixit Apostolis. Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit. Et Apostolicæ, & naturale præceptum est, quod ad Hebr. 13. sic exprimitur: Obedite præpositis vestris, & subiaccete eis, in quibus verbis, neque dicitur, neque subintelligitur, Obedite, si vultis leges, & mandata eorum acceptare, Ergo leges, & Constitutiones præsertim Pontificiæ absolute obligant, subditos ad eas obtemperandam, independentem ab eorum acceptance.

3. Nec obstat id quod asserit Gratianus, cap. in istis, distinct. 4. Leges instituuntur cum promulgantur, firmantur cum moribus vrentium approbantur: nam respondeo, dicta verba pro nostra sententia facere, si enim leges instituuntur, cum promulgantur, non est opus acceptance, vt vim obligandi habeant; nec facit quidquam quod dicitur, firmantur leges cum moribus vrentium approbantur, quoniam ex eo non sequitur, leges non habere vim ante acceptance, sed solum ostenditur habere tunc suam vim fortius radicatum ac firmatum. Et idem omnia superius dicta docet magis communis opinio Doctorum, in 1. 2. Diui Thome, vt Araujo, quæst. 97. disp. 3. sect. 2. diff. 3. Syluius, quæst. 96. art. 4. quaritur 4. Hackerus, q. 90. disp. 3. Puteanus, q. 95. art. 3. dub. vn. concl. 2. Granadus, contr. 7. tr. 3. part. 1. disp. 7. n. 3. Valquez, disp. 156. cap. 5. n. 36. Malderus, q. 90. art. 3. dub. 2. Lotca. tom. 2. disp. 20. Tannerus, disp. 5. quæst. 5. dub. 3. Præpositus, quæst. 95. dub. 9. num. 29. Montelinus, tomo 2. disp. 20. quæst. 4. diff. 3. num. 96. Pefant. quæst. 108. art. 4. disp. 5. Auera, quæst. 95. sec. 4. Fragolus, de reg. veip. p. 1. lib. 1. disp. 3. num. 258. Petr. à S. Ioseph, in Idea Theol. mor. lib. 1. cap. 1. yefol 5. Petr. Gonzal, de leg. Polit. lib. 2. cap. 5. num. 29. & lib. 1. cap. 7. §. 1. num. 128. Duard. in Bull. Con. lib. 3. §. 1. quæst. 1. n. 17. Molfel, in sum. tom. 1. tract. 9. cap. 8. num. 38. Filluc. tom. 2. tract. 21. cap. 11. num. 397. Sayrus, in clau. reg. lib. 3. cap. 5. num. 7. Villalob. in sum. tom. 1. tract. 2. dub. 12. num. 5. Suarez, de leg. lib. 4. cap. 15. num. 2. Salas, disp. 12. sect. 2. num. 10. Azor. part. 1. lib. 5. cap. 5. quæst. 3. Ghetius, in theol. anim. 10. 3. & ver. lex. cap. 1. quæst. 3. & alij penes ipsos 3 quibus adde nouissimè me citato Calpensem, in cursu Theol. tract. 13. disp. 1. sect. 4. num. 53. & etiam me citato Machadam de pers. Confess. tom. 1. lib. 3. part. 4. tract. 3. docum. 2. num. 4. & quod penes me instar omnium est oraculum S. Rotæ Rom. in magist. decis. Maioric. indult. die 11. April. 1639. coram Merlino Decano Et in Messanen. Decanatus die 27. May 1641. coram Reuerendiss. Dunozer Decano. In quibus Decisionib. statuitur, Leges Pontific. obligare independentem à populi acceptance. Quod adeo verum existimat Amicus tom. 5. disp. 1. sect. 5. num. 75. vt contrariam sententiam probabilem esse non putet.

4. Dico tertio, dato, quod opinio contraria esset probabilis, nempe Constitutiones Pontific. quoad obligationem pendere ab acceptance populi, tamen non procederet, quando Pontifex in lege contrarium expressisset: nam in tali casu, nec deest potestas, nec voluntas: ergo renuente populo leges Pontif. obligabunt, & idem dicendum de eorum publicatione, & de contrario vsu: nam licet aduersus leges Pontif. possit allegari non vsus, & contraria obseruantia, tamen quando S. Pont. suam voluntatem aliter declarasset, nõ tolleretur lex per nõ vsum. Ita Molfelius, in sum. 1. tr. 9. c. 8. n. 51. Ioan. Præpos. in part. 2. D. Thom. C c 2 quæst. 95.

Refol. ad lin. 6. Necessitate de materia in d. 6. c. 1. anno.

In hoc in tom. 4. tr. 1. de leg. in prima ante p. 1. 11.

In hoc in tom. 6. tra. 2. de leg. in fine de h. c. de lege hoc de 99. in prima ante p. 1. 11.

p. hoc in tom. 4. tr. 1. de leg. in fine de h. c. de lege hoc de 99. in prima ante p. 1. 11.

9.95. *disp. 1. dub. 9. n. 29.* Castrus Palau, *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 12. n. 1.* Tanner. in *Apol. de immunit. Eccles. lib. 2. cap. 15.* & alij. *ubi supra.*

5. Dico quartò, Dicere S. Pontificem non posse condere legem aliquam independentem à populo, vel à contrario usu, est propositio contra fidem. Ita Suarez, *de leg. lib. 4. c. 6. n. 2.* quem sequitur Villalobos, *2. 1. r. 2. diff. 16. n. 1.* vbi sic ait: [Para que la ley obligue no es necesario que el pueblo la reciva con el uso, esta conclusion es muy cierta, porque de otra manera fuera ser superior el pueblo al Principe, y hablando de las Leyes del Papa es de fey y consta por las palabras de Christo: *Quodcumque ligaveris. & Pasce oves meas*, las quales dixo sin condicion ninguna de si el pueblo las acceptasse, d. nò.] sic ille. Vnde Adamus Tanner, in *Apol. de immunit. Eccles. lib. 2. cap. 15.* asseruit hanc propositionem à Doctore Catholico negari non posse. Et ideo communitur asserunt DD. tanquam certum, posse Pontificem obligare fideles ad observantiam Legis à se late, quamvis populus contradicit. Ita ex Castro; Valentia; Vasquez; Salas; & alius, docet Palau, *tom. 1. r. 3. disp. 1. punct. 13. n. 1.* & Ioannes Præpositus in *part. 2. q. 95. disp. 1. dub. 9. n. 29.* Quibus adde Caspensem, in *Censu Theologico. r. 13. disp. 1. sect. 5. num. 62.* Hinc qui asserunt Leges Pontificias non obligare, nisi acceptentur à populo, hoc dicunt, supponendo Pontifices suas leges ferre cum hac conditione, non quia absolute promulgare leges non possint independentem à populo; ex Nauarro, Driedone, & aliis docet Stephanus Baunius, *Theol. Morali. to. 2. disp. 3. r. 2. q. 19.*

6. Dico quintò, Leges, Canones, & alia Constitutiones Pontificiæ in materia immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ, quoad personas, bona, & loca fuerunt late à Summis Pontificibus independentem ab acceptatione populi, & ab usu contrario; Ergo in omni opinione Doctorum dici non potest, quòd non obligabunt nisi acceptentur, vel si usu receptæ fuerint, posse postea per contrariam consuetudinem abrogari. Consequentia patet, & si quis illam negaret, esset S. Officio denunciandus: nam teneret S. Pontificem non posse ferre leges, nisi dependentem à populo, contra id quod summuimus *supra in Assert. 3. & 4.* Restat igitur ut probemus maiorem propositionem, quam docet Molfesius in *summa tom. 1. r. 9. c. 8. n. 51.* Bonacina, *tom. 3. disp. 1. quest. 13. punct. 4. §. 1. n. 2.* late Adamus Tannerus, in *Apol. de immunit. Eccles. lib. 2. c. 15.* & alij. Et probatur manifestè; Primò, quia ait Bonacina *loco citato*, in Bulla Cœnæ excluduntur omnes præfensiones, & prætextus. Secundò, quia, ut docet idem Bonacina, *tom. 2. disp. 1. quest. 1. punct. 4. num. 29.* tunc Legislatores dicitur ferre legem independentem à populo, quando in lege apponit clausulam, & decretum irritans: nam per illos enervatur omnis non usus, vel contrarius usus, ut docuit sapius sacra Rota, & signanter in *citata Decisione Domini Merlini*, & in *alia Treuensis Abbatis S. Maximi die 20. Nouemb. 1624.* coram Coccino, & patet ex *cap. Quod super his, de consanguin. & affin. & c. Super eo, de cognat. spir.* & tenent communiter Doctores, quos plena manu, & ad satietatem adducit Remigius Scophra, in *solution. question. Moralium, quest. 32. art. 2.* & omnino videndus in casu nostro Charatius, *decif. 46. num. 76. decif. 47. n. 19. c. & decif. 93. num. 21.* Quibus omnibus adde nquissimè doctum, & amicissimum Dominum meum Latrea, in *allegat. Fiscal. part. 1. allegat. 12. num. 1.* sed in Bulla Cœnæ Pontifices apposuerunt clausulam, decretum irritans: Ergo. Tertio, quia non solum in Bulla Cœnæ, sed in aliis sacris Canonibus omnes consuetudines contra libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam

tanquam corruptela damnantur, & præuaticationes, ut patet in *cap. ultimo de consuetud. cap. Clerici, de Iudiciis, cap. Quamquam, de Cens. in 6. cap. Nouerit, de sentent. excommuni. cap. 3. disp. 8.* Ergo clarè appareat vim huiusmodi Legum in arbitrio acceptantium à Summis Pontificibus minimè constitutam fuisse. Quarto, probatur ex perpetua, & vigente praxi Ecclesiæ Romanæ, quæ aperte offendit Leges ad Ecclesiasticam libertatem pertinentes nunquam ferri si, & quatenus à populo acceptentur, sed absoluta auctoritate, & voluntate independentem: Nam Summi Pontifices, quando aliquid contra Ecclesiæ libertatem attentatur à Principibus Laicis, vel eorum Ministris, ut notissimum est conueniuntur, & conclamant, atque singulis quibusque annis damnant, & improbant, fulminando Bullam Cœnæ. Vnde ex his, ut clariùs hæc veritas elucescat nouissimè aliorum Pontificum vestigiis inherendo Sanctissimus Dominus Noster Urbanus VIII. feliciter regnans, in Bulla, *Romanus, &c.* data sub die 5. Iunij 1641. & publicata, die 14. Augusti eodem anno verbis rotundis, ut qui habet aures audiendi audiat, damnauit, & improbauit omnia præiudicialia facta, & faciendâ contra immunitatem, & libertatem Ecclesiasticam, etiam sub prætextu quod Bulla, seu Constitutiones Pontificiæ non fuerint publicata, vel usu recepta, aut contrario usu, etiam decenniali, & quantumlibet longissimo, ut præcenditur, abrogata. Quid apertius dici potest? Et idèd, nescio quomodo sub hoc prætextu amplius ferri possint infringentes in aliquo immunitatem Ecclesiasticam: nam de potestate Pontificis, credo quòd Catholici non dubitent, de voluntate verò, iam modò in *dista Bulla Pontificiæ* aperte constat: Ergo.

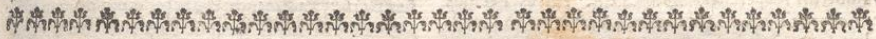
7. Et tandem pro coronide huius disceptationis non deseram hîc dubium apponere: An scilicet iudices Laici trahentes, ad sua Tribunalia Personas Ecclesiasticas extra casus à iure permisos possint in nostro Sacro Tribunali à Fidei Quæstoribus examinari, & puniri; & quid de scriptoribus, id à laicis fieri posse, docentibus. Solum referam sententiam Doctorum, quos his diebus congesi, rogatus à doctissimo, & amicissimo Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis Assessore Francisco de Albicis maioribus honoribus dignissimo, Et affirmatiuam sententiam tenet Bartholomæus Salonijs in *2. 2. D. Thomæ, quest. 67. art. 1. contr. 1. conclus. 3.* vbi sic ait, Principes, vel Iudices, qui contra iura Canonica, & Ciuilia trahunt Ecclesiasticos ad sua Tribunalia sunt suspecti de hæresi Lutherana, potestque contra eos iuste Officium Sanctæ Inquisitionis procedere. Patet, qui conuenit cum Hæreticis in factis, in quibus illi protestantur suas hæreses, est vehementer suspectus de illa hæresi, ut qui comedit sine vlla infirmitate carnes die veneris est suspectus de hæresi Lutherana, & qui communicaret sub vtraque specie esset maximè suspectus de hæresi Boëmorum, quia talia facta protestantur illas hæreses. Sed Hæretici negantes iniuriam, & immunitatem Ecclesiasticam docent à Iudice seculari esse iudicandos: Ergo Iudex secularis si ita facit manifestè conuenit cum Hæreticis in facto, quo protestantur ipsi suas hæreses, & esset de simili hæresi maximè suspectus, & ab Inquisitoribus examinandus. Ita Salonijs. Et ante illum celeberrimæ famæ Theologus Dominicus Bañez, etiam in *2. 2. quest. 67. art. 1. concl. 4.* sic asserens: Ex dictis sequitur suspectos esse meritò de hæresi Lutherana seculares Iudices, qui Clericos contra sua priuilegia comprehendunt, vel ad sua Tribunalia trahunt. Probatur, quia factò ipso confirmant, quòd error Lutheranus

Lutheranus asserit, scilicet Clericos subditos esse Principibus secularibus? Quemadmodum, si quis imaginem conculcaverit, vehementer esset suspectus de hæresi Lutherana, quæ asserit, Imagines non esse colendas. Hæc Banez. Vnde ex his Iulianus Thomafius Sacre Rotæ Auditor apud Bellamerum, *conf. 40. num. 55. ver. Imò quodammodo*; docuit inquiri posse contra Iudicem secularem violentam iurisdictionem Ecclesiæ tanquam contra suspectum de Fide. Et post hæc scripta inveni hanc sententiam docere etiam Beltranum de Guevara *in propugnat. libert. Eccl. assert. 2. §. 2. num. 21. cum Bozio de im. nat. & divino libert. Eccl. lib. 5. c. 15.* Et Sacra Rotæ Auditores *pro causa Vener. anno 1606. in Assertionem libertatis Ecclesiasticæ, circa finem*, hæc verba pronuntiarunt. Animaduertente debent Doctores cuiuscumque notæ sint, & qualitatibus, dum contra Sacros Canones (eos sæpè præuè interpretando, & detorquendo) Ecclesiasticæ detrahunt immunitati, & libertati, suspectos se reddere, quod male de ea sentiant, & tacite vel expressè cum illis consentiant, quos iam Ecclesia propterea meritò condemnauit. Ita ibi nominatim subscripti omnes Rotæ Auditores. Hinc obseruat Franciscus Torrealbanca, *vi supra notauimus in Practicabili. lib. iur. spiritalis lib. 15. c. 4. n. 7.* quod anno 1632. cum Granatæ quidam Minister laicus Allegationem Typis euulgasset contra immunitatem, & libertatem Ecclesiasticam, & in qua defendebat quandam consuetudi-

nem trahendi Clericos in quibusdam criminibus ad secularia tribunalia fuisse à propria dignitate detrustum, & Sancti Officij Censuram subiisse. Et hæc est sententia Doctorum circa propositum dubium, quorum opinio quando in Praxi sit deducenda, remittendum videtur prudenti arbitrio DD. Inquisitorum, qui matura discussione considerabunt, qualitates personarum, circumstantias temporum, frequentiam delimit, rationes contrarias, &c. Imo ego puto ab eis nihil prorsus agendum, nisi prius consulta Sacra Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, & in Regni Hispaniarum, nostro summo Fidei Quæsitore.

Nota Lector, quod nouissimè Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, aliqua superiùs à me contra Patrem Rabardeum tantum doctrinaliter impugnata, & insuper plura alia, variis Censuris Theologicis meritò qualificauit, & damnauit: & super eius librum nigrum Theta imposuit; vt patet ex Decreto dictæ Sacre Congregationis emanato feria quarta die 18. Martij 1643. & in locis publicis affixo die 20. Aprilis eiusdem Anni.

In indice primo huius Tom. 9. Vide Appendicem ad hunc Tract. 2. Vbi reperies alias multas Quæst. mixtas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinet ad hunc Tract. 2. de Immunitate Ecclesiasticæ.

TRACTATUS TERTIVS.

SEV

APOLOGETICA DISCEPTATIO,

DE

STATVTO PROHIBENTE

ALIENATIONEM BONORVM

STABILIVM IN ECCLESIAS,

& Ecclesiasticas personas.

RESOLVTIO PRIMA.

An statutum mandans, bona Ecclesiæ relicta infra certum tempus vendi sit contra libertatem Ecclesiasticam? Ex part. 1. tract. 2. Resol. 64. alias 63.

Sup. hoc in Resol. de in aliis cas.
§. I. FIRMATIVE respondet Hostiensis *in cap. fin. num. 11. ver. in mortuariis, de rebus Eccl. non alien. Archidiaconus in cap. Romana, n. 13. ver. Non tamen quoad alienat. de appell. & ex neotericis Surdus lib. 1. conf. 2. n. 20. & seg. & Philippus Maynardus de prinil. Eccl. p. 2. art. 22. n. 44.*

RESOL. II.

An statutum, quod infra tantum tempus Ecclesiæ renatur vendere res sibi relictas, sit validum? Ex part. 5. tract. 1. Resol. 3. Tom. I. X.

§. I. **H**Oc statutum edidit olim Federicus Rex, quod & similia contra me conatur defendere Cutellius, *ad leg. dicti Federici, cap. 24. no. 26. per totam, & cap. 81. n. 90.* tenet omnia statuta Federici esse conformia sacris Canonibus, & per consequens supradictum, de quo loquimur.

2. Sed dicendum omnino statutum hoc Federici esse contra sacros Canones, & super illud debebat quidem Cutellius nigrum præfigere Theta & notis non illustrare, sed tantum aduertere esse contra libertatem Ecclesiasticam; exemplo Eminentissimi Iurisperiti Matthæi de Assiæto, qui in Commentarijs Constitutionum Regni Neapolitani, cum ventum esset ad constitutionem similem, quam ibi etiam Federicus statuerat *lib. 3. constit. 26. num. 12.* sic asserit: Hæc constitutio nihil valet, quia Imperator non potuit contra libertatem Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum prohibere, quod non relinquatur res stabiles Ecclesiæ inter viuos; dicit postea: Nolo hic seruare ordinem meum in colligendis notabilibus, quia ista constitutio

Sup. hoc in Resol. præterita, & infra in Resol. 14. & 18. Sed pro ista materia lege fere omnes Resol. huius tract. & signanter vide doctrinam §. 1. 2. & 3. Resol. 3. huius articuli.

Et 3 tota

INATI
 TRIBULI
 O. IX. et X.
 E. III
 1. d.